

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, 19. svibnja 2023.

PREDLAGATELJ: Ministarstvo pravosuđa i uprave

PREDMET: Nacrt konačnog prijedloga zakona o mirnom rješavanju sporova

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MIRNOM RJEŠAVANJU SPOROVA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MIRNOM RJEŠAVANJU SPOROVA

DIO PRVI

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje mirno rješavanje sporova u građanskim, trgovačkim, radnim, obiteljskim, upravnim i drugim sporovima o pravima kojima stranke mogu slobodno raspolagati (u daljnjem tekstu: mirno rješavanje sporova).

(2) U postupcima mirnog rješavanja sporova uređenim posebnim zakonom, na pitanja koja nisu drugačije uređena, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona.

(3) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na mirno rješavanje sporova u Republici Hrvatskoj bez obzira na to imaju li stranke prebivalište ili boravište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj, u drugoj državi Europske unije ili u inozemstvu.

Usklađenost s pravnim aktima Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi:

- Direktiva 2008/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o nekim aspektima medijacije u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 136/3)
- Direktiva 2014/54/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama za lakše ostvarivanje prava zajamčenih radnicima u kontekstu slobode kretanja radnika (SL L 128/8) i
- Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305/17).

Svrha zakona

Članak 3.

(1) Svrha ovoga Zakona je stvoriti uvjete za sporazumno rješavanje sporova, izbjegavanje nepotrebnog pokretanja sudskih postupaka te osiguravanje uravnoteženog odnosa između postupka mirnog rješavanja spora i sudskog postupka.

(2) Mirno rješavanje spora provodi se prije ili tijekom sudskog postupka.

(3) Nakon što odluka nadležnog tijela o sporu postane pravomoćna i ovršna, u postupku mirnog rješavanja spora može se sporazumijevati o načinu i uvjetima provedbe odluke te o drugim pitanjima.

(4) U cilju ostvarenja svrhe ovoga Zakona poticat će se i ohrabrivati korištenje postupaka mirnog rješavanja sporova i edukacija medijatora, a putem sredstava javnog priopćavanja, elektroničkih i drugih medija objavljuvat će informacije o tim postupcima, uključujući informacije o institucijama i medijatorima.

Definicije

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- a) mirno rješavanje spora je svaki izvansudski ili sudski postupak kojim stranke nastoje sporazumno riješiti spor, uključujući medijaciju i strukturirane pregovore
- b) medijacija je svaki postupak, bez obzira na to provodi li se u sudu, instituciji za medijaciju ili izvan njih, u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor uz pomoć jednog ili više medijatora koji strankama pomažu postići nagodbu, bez ovlasti da im nametnu obvezujuće rješenje
- c) strukturirani pregovori su zakonom propisani ili dogovoreni postupci mirnog rješavanja spora u kojem stranke neposredno nastoje nagodbom riješiti svoj spor
- d) medijator je osoba upisana u Registar medijatora koja na temelju sporazuma stranaka provodi medijaciju
- e) institucija za medijaciju je pravna osoba upisana u Registar institucija za medijaciju koja organizira medijaciju i druga pravna osoba za koju je posebnim propisom određeno da organizira medijaciju.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Načela tumačenja zakona

Članak 5.

(1) Prilikom tumačenja odredaba ovoga Zakona primijenit će se načelo savjesnosti i poštenja te međunarodno prihvaćeni standardi mirnog rješavanja sporova izraženi u aktima Europske unije, Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe.

(2) Pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom rješavat će se u skladu s načelima procesne suradnje, razmjernosti, dobrovoljnosti, učinkovitosti postupka, jednakog postupanja sa strankama, autonomije stranaka u postupku, povjerljivosti postupka i nepristranosti medijatora.

GLAVA II.

INSTITUCIJE ZA MIRNO RJEŠAVANJE SPOROVA

Centar za mirno rješavanje sporova

Članak 6.

(1) Centar za mirno rješavanje sporova (u daljnjem tekstu: Centar) je javna ustanova koja u cilju ostvarenja svrhe ovoga Zakona:

- potiče razvoj kulture mirnog rješavanja sporova i korištenje postupaka uređenih ovim zakonom
- daje i opoziva suglasnost institucijama za medijaciju
- daje suglasnost na programe edukacije za pojedine vrste mirnog rješavanja sporova
- provodi, samostalno ili u suradnji s institucijama za medijaciju, stručno osposobljavanje i usavršavanje medijatora
- odlučuje o upisu i brisanju medijatora iz Registra medijatora

- vodi Registar medijatora te Registar institucija za medijaciju i izdaje potvrde iz navedenih Registara
- osigurava djelotvornu suradnju s tijelima sudbene vlasti i institucijama za medijaciju
- posreduje u dodjeli predmeta na rješavanje institucijama za medijaciju
- imenuje, na zahtjev stranaka, osobe koje provode informativni sastanak o medijaciji i medijaciju
- provodi informativni sastanak o medijaciji i medijaciju kada informativni sastanak o medijaciji i medijaciju ne može u primjerenom roku i uz manje troškove provesti druga institucija za medijaciju
- izdaje potvrdu o pokušaju medijacije
- sustavno prikuplja podatke o postupcima mirnog rješavanja spora
- objavljuje informacije o mirnom rješavanju sporova, medijatorima i institucijama za medijaciju te pomaže strankama u izboru prikladne metode rješavanja spora.

(2) Poslove iz stavka 1. podstavaka 2., 5. i 6. ovoga članka Centar obavlja kao javnu ovlast, dok ostale poslove iz stavka 1. ovoga članka Centar obavlja kao javnu službu.

(3) Osnivač Centra je Republika Hrvatska, a u ime osnivača osnivačka prava obavlja ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(4) Centar djeluje u skladu s načelima kooperativnosti, supsidijarnosti, transparentnosti, nepristranosti i djelotvornosti.

(5) Sjedište Centra je u Zagrebu.

(6) Centar se osniva rješenjem Ministarstva.

(7) Sredstva za financiranje djelatnosti Centra osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Institucije za medijaciju

Članak 7.

(1) Institucije za medijaciju su institucije koje su Zakonom ovlaštene ili koje su dobile suglasnost Centra:

- za provođenje obuke za medijatora, i/ili
- za provođenje obuke za trenera, i/ili
- za provođenje medijacije.

(2) Centar će dati suglasnost za provođenje obuke za medijatora te za provođenje obuke za trenera instituciji koja ima najmanje tri osposobljene osobe za provođenje obuke, odgovarajući prostor za provođenje obuke i usvojene programe obuke, a suglasnost za provođenje medijacije dat će instituciji koja ima najmanje tri medijatora i odgovarajući prostor za provođenje medijacije.

(3) Ako naknadno utvrdi da je institucija za medijaciju prestala ispunjavati uvjete iz stavka 2. ovoga članka Centar će opozvati suglasnost iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Centar o davanju i opozivu suglasnosti odlučuje rješenjem protiv kojeg se može izjaviti žalba Ministarstvu.

(5) Institucije za medijaciju koje su Zakonom ovlaštene ili su dobile suglasnost Centra za provođenje obuke za medijatora te za provođenje obuke za trenera vode upisnik izdanih potvrda o provedenoj obuci i evidenciju polaznika obuke.

(6) Institucije za medijaciju koje su dobile suglasnost Centra iz stavka 1. ovoga članka Centar će upisati u Registar institucija za medijaciju koji se vodi pri Centru. Registar je javan i vodi se u elektroničkom obliku. Centar izdaje potvrdu iz Registra koja ima svojstvo javne isprave.

(7) Institucije za medijaciju kojima je opozvana suglasnost Centra iz stavka 1. ovoga članka Centar će brisati iz Registra institucija za medijaciju koji se vodi pri Centru.

(8) Institucije za medijaciju iz stavka 1. ovoga članka dužne su Centru redovito dostavljati informacije o postupcima mirnog rješavanja sporova te njihovom trajanju i ishodu.

(9) Način upisa u registar, tehničke uvjete za provođenje obuke i medijacije, način provođenja obuke, vođenje evidencije o polaznicima i dostavu informacija od strane institucija za medijaciju propisuje pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Medijatori

Članak 8.

(1) Svojstvo medijatora stječe se upisom u Registar medijatora koji vodi Centar, a gubi se brisanjem iz Registra. Registar je javan i vodi se u elektroničkom obliku. Centar izdaje potvrdu iz Registra koja ima svojstvo javne isprave.

(2) U Registar iz stavka 1. ovoga članka može se upisati medijator koji je stekao potvrdu od institucije za medijaciju iz članka 7. ovoga Zakona o provedenoj obuci za medijatora.

(3) Medijator upisan u Registar iz stavka 1. ovoga članka brisat će se iz Registra na osobni zahtjev ili po službenoj dužnosti:

- ako se utvrdi da nisu postojali uvjeti na temelju kojih je upisan u Registar

- u slučaju smrti.

(4) Centar o upisu i brisanju iz Registra iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem protiv kojeg se može izjaviti žalba Ministarstvu.

(5) Medijator je dužan stalno stručno se usavršavati.

(6) Način upisa i brisanja iz Registra iz stavka 1. ovoga članka, njegova vođenja i obvezu usavršavanja medijatora iz stavka 5. ovoga članka propisuje pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

DIO DRUGI

GLAVA III.

ODNOS MIRNOG RJEŠAVANJA SPORA I SUĐENJA PRED SUĐOM

Dužnost pokušaja mirnog rješenja spora prije pokretanja sudskih postupaka

Članak 9.

(1) Stranke su prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete, izuzev postupka radi naknade štete iz radnog odnosa, dužne pokušati riješiti spor mirnim putem.

(2) Ako posebnim propisom nije drukčije određeno, dužnost iz stavka 1. ovoga članka stranka će ispuniti:

- ako je između nje i protivne stranke bezuspješno okončan postupak mirnog rješavanja spora, ili

- ako je obavijestila drugu stranku o svojim zahtjevima i prigovorima, činjenicama na kojima ih temelji te je pozvala suprotnu stranku na ispunjenje zahtjeva ili sudjelovanje u postupku mirnog rješavanja spora preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili na drugi način kojim se potvrđuje primitak te obavijesti, a suprotna stranka je odbila takav prijedlog ili se nije očitovala u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga.

(3) Stranke se mogu, u svrhu ispunjavanja dužnosti iz stavka 1. ovoga članka obratiti Centru radi:

– pribavljanja adrese protivne stranke radi dostave obavijesti i prijedloga,

– pomoći u odabiru prikladnog postupka mirnog rješavanja sporova prema odredbama ovoga zakona,

(4) Centar će podatke o adresi iz stavka 3. ovoga članka pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova.

(5) Ako jedna stranka prije pokretanja parničnog postupka predloži provođenje postupka mirnog rješavanja spora, takav prijedlog druga stranka može odbiti samo ako za to postoji opravdani razlog kao što je ranije nasilje među strankama.

(6) Dužnost pokušaja mirnog rješenja spora iz stavka 1. ovoga članka ne postoji u slučajevima kad zbog nasilja nije razumno očekivati da će stranke ispunjenjem te dužnosti postići mirno rješenje spora, ili kad stranka koja postupak pokreće nije saznala prebivalište odnosno boravište druge stranke iako se sukladno stavku 3. ovoga članka obratila Centru.

Upućivanje na postupak mirnog rješavanja spora

Članak 10.

(1) Ako sud u parničnom postupku utvrdi da stranke spor iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona nisu pokušale riješiti mirnim putem prije pokretanja tog postupka, a da za to ne postoji opravdan razlog iz članka 9. stavaka 5. i 6. ovoga Zakona, po primitku odgovora na tužbu uputit će stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji.

(2) Ako su stranke upućene na informativni sastanak o medijaciji, dužne su pristupiti informativnom sastanku o medijaciji i u prisutnosti medijatora obavijestiti protivnu stranku o svojim zahtjevima i prigovorima te činjenicama na kojima ih temelje, a medijator će strankama pojasniti prednosti rješavanja spora medijacijom, te će pomoći strankama da odrede sporna i nesporna pitanja.

(3) Medijator će obavijestiti Centar i sud jesu li stranke pristupile informativnom sastanku o medijaciji i jesu li prihvatile rješavanje spora medijacijom.

(4) Medijacija iz stavaka 3. ovoga članka mora biti okončana u roku od 60 dana od dana početka medijacije, a u svakom slučaju ne smije utjecati na održavanje zakazanih ročišta. Medijator će obavijestiti Centar i sud o načinu dovršetka medijacije.

(5) Neovisno o ovlaštenju iz stavka 1. ovoga članka, sud pred kojim je u tijeku parnični ili drugi postupak može na ročištu ili izvan ročišta tijekom cijelog postupka rješanjem uputiti stranke da u određenom roku sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji, pokrenu medijaciju ili da poduzmu neku drugu radnju radi mirnog rješavanja spora.

(6) Na informativni sastanak o medijaciji na odgovarajući se način primjenjuju odredbe glave IV. ovoga Zakona kojima se uređuje imenovanje medijatora, obveze medijatora, način provođenja medijacije, sastanci medijatora i stranaka, povjerljivost, dopuštenost dokaza, nespojivost funkcije medijatora i medijaciji o prekograničnim sporovima.

Provođenje strukturiranih pregovora

Članak 11.

- (1) Strukturirani pregovori provode se u skladu sa sporazumom stranaka.
- (2) Posebnim zakonom može se propisati da je radi ispunjenja dužnosti pokušaja rješavanja spora mirnim putem potrebno pokrenuti i provesti strukturirane pregovore te odrediti opseg, način provođenja i učinke takvih pregovora, te svojstva i učinke nagodbe sklopljene kao rezultat takvih pregovora.
- (3) Ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, nagodba sklopljena kao rezultat strukturiranih pregovora nema svojstvo ovršne isprave.

GLAVA IV.

MEDIJACIJA

Medijacija i drugi postupci o biti spora

Članak 12.

Medijacija se može provesti neovisno o tome vodi li se o predmetu spora sudski, arbitražni ili drugi postupak.

Početak medijacije

Članak 13.

- (1) Stranke mogu unaprijed sklopiti sporazum kojim se obvezuju da će sve ili neke buduće sporove rješavati medijacijom (u daljnjem tekstu: sporazum o medijaciji). U sporazumu o medijaciji određeno će navesti spor i druga pitanja koja će se pokušati riješiti medijacijom. Sporazum o medijaciji može sadržavati ime i prezime medijatora ili pravila na temelju kojih će medijator biti određen, instituciju za medijaciju, način provođenja postupka, rok za dovršetak medijacije, zastupanje i drugo.
- (2) Medijacija se smatra pokrenutom prihvatom prijedloga za provođenje medijacije, osim ako je za sporove u kojima postoji obveza pokretanja medijacije propisano ili ugovoreno drugačije.
- (3) Sporazum o medijaciji smatra se sklopljenim i kad jedna stranka drugoj stranci podnese prijedlog za provođenje medijacije koji sadržava sastojke iz stavka 1. ovoga članka, a druga stranka u roku od 15 dana od dana kada je primila prijedlog, ili u drugom roku naznačenom u prijedlogu, prihvati rješavanje spora medijacijom.
- (4) Ako se druga stranka o prijedlogu za provođenje medijacije ne izjasni u roku iz stavka 3. ovoga članka, smatrat će se da je prijedlog za medijaciju odbijen.
- (5) Ako je posebnim propisom određen rok za podnošenje tužbe, medijacija se u slučaju iz stavka 4. ovoga članka smatra okončanom.
- (6) Medijator će obavijestiti Centar o započetoj medijaciji.

Imenovanje medijatora

Članak 14.

- (1) Imenovanje medijatora obavlja se prema pravilima o kojima su se stranke sporazumjele.

(2) Stranke sporazumno određuju hoće li medijaciju provoditi jedan ili više medijatora i tko će biti imenovan za medijatora.

(3) Ako se stranke ne mogu sporazumjeti o broju ili osobi, odnosno osobama medijatora, mogu zatražiti da medijatora imenuje Centar, institucija za medijaciju ili neka treća osoba.

Obveze medijatora

Članak 15.

(1) Medijator je u postupku medijacije dužan postupati stručno i nepristrano.

(2) Osoba kojoj se ponudi imenovanje za medijatora dužna je otkriti sve okolnosti koje dovode u sumnju njezinu nepristranost. Nakon imenovanja, medijator je dužan obavijestiti stranke o takvim okolnostima čim za njih sazna, ako to već ranije nije učinio.

Način provođenja medijacije

Članak 16.

(1) Medijacija se provodi na način o kojem su se stranke sporazumjele.

(2) Medijator će prilikom vođenja postupka imati pravičan i jednak odnos prema strankama.

Sastanci medijatora i stranaka

Članak 17.

(1) Medijator se u postupku medijacije može sastajati sa svakom od stranaka odvojeno.

(2) Ako se stranke nisu drugačije sporazumjele, medijator može informacije i podatke koje je primio od jedne stranke prenijeti drugoj stranci samo uz njezin pristanak.

Pravo medijatora da predlaže nagodbu

Članak 18.

Medijator može sudjelovati u sastavljanju nagodbe i predlagati njezin sadržaj.

Dovršetak medijacije

Članak 19.

(1) Medijacija je dovršena:

– ako je jedna stranka uputila drugim strankama i medijatoru pisanu izjavu o odustajanju od medijacije, osim ako u postupku nakon odustajanja jedne stranke sudjeluju dvije ili više stranaka koje su voljne medijaciju nastaviti

– ako su stranke uputile medijatoru pisanu izjavu o dovršetku medijacije

– odlukom medijatora da se medijacija obustavlja, donesenom u pravilu nakon što je o tome strankama bila dana mogućnost da se izjasne, zbog toga što daljnje nastojanje da se postigne mirno rješavanje spora više nije svrhovito

- ako se nagodba ne sklopi u roku za dovršetak medijacije koji su stranke odredile svojim sporazumom, a ako rok nije određen, u roku od 60 dana od dana početka medijacije
 - sklapanjem nagodbe koju potpisuju stranke i medijator.
- (2) Medijator će obavijestiti Centar o trajanju i načinu dovršetka medijacije.

Učinci nagodbe

Članak 20.

- (1) Nagodba sklopljena u medijaciji obvezuje stranke koje su ju sklopile. Ako su nagodbom stranke preuzele određene obveze, one su ih dužne pravodobno izvršiti.
- (2) Nagodba koja je sklopljena u medijaciji je ovršna isprava ako je u njoj utvrđena određena obveza na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi i ako sadrži izjavu obveznika o neposrednom dopuštenju ovrhe (u daljnjem tekstu: klauzula ovršnosti).
- (3) Klauzulom ovršnosti obveznik izričito pristaje da se na temelju nagodbe, radi ostvarenja dužne činidbe, nakon dospelosti obveze, može neposredno provesti prisilna ovrha. Klauzula ovršnosti može biti sadržana i u posebnoj ispravi.
- (4) Ovrha nagodbe iz stavka 2. ovoga članka će se odbiti:
- ako sklapanje nagodbe nije dopušteno,
 - ako je nagodba suprotna javnom poretku Republike Hrvatske,
 - ako je sadržaj nagodbe neprovediv ili nemoguć.
- (5) Stranke se mogu sporazumjeti i da se nagodba sastavi u obliku javnobilježničkog akta, sudske nagodbe ili arbitražnog pravorijeka na temelju nagodbe.

Povjerljivost

Članak 21.

- (1) Ako se stranke nisu drukčije sporazumjele, medijator je dužan u odnosu na treće osobe čuvati povjerljivim sve informacije i podatke za koje sazna tijekom postupka medijacije, osim ako ih je na temelju zakona dužan priopćiti ili ako je to nužno radi provedbe ili ovrhe sklopljene nagodbe.
- (2) Medijator odgovara za štetu koju je prouzročio povredom obveza iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na stranke te na druge osobe koje su u postupku medijacije sudjelovale u bilo kojem svojstvu.

Dopuštenost dokaza

Članak 22.

- (1) U sudskom, arbitražnom ili drugom postupku nije dopušteno davati izjave, predlagati dokaze ili podnositi drugi dokaz u bilo kojem obliku, ako se takav dokaz odnosi na:
- činjenicu da je jedna od stranaka predlagala ili prihvatila medijaciju
 - izjave o činjenicama ili prijedlozima koje su stranke iznosile u postupku medijacije

- priznanje zahtjeva ili činjenica izvršeno tijekom postupka medijacije, ako takva očitovanja nisu sastavni dio nagodbe
 - isprave koje su pripremljene isključivo za potrebe postupka medijacije, osim ako je zakonom propisano da je njihovo iznošenje nužno radi provedbe ili ovrhe sklopljene nagodbe
 - spremnost stranaka da tijekom postupka prihvate prijedloge iznesene u postupku medijacije
 - druge u postupku medijacije iznesene prijedloge.
- (2) Ako se stranke nisu drugačije sporazumjele, medijator i osobe koje sudjeluju u postupku medijacije u bilo kojem svojstvu, ne mogu biti prisiljene svjedočiti u arbitražnom, sudskom ili bilo kojem drugom postupku vezano za informacije i podatke koji proizlaze iz postupka medijacije ili su s njim povezani.
- (3) U sudskom, arbitražnom ili drugom postupku dokazi iz stavka 1. ovoga članka odbacit će se kao nedopušteni.
- (4) Iznimno, dokazi iz stavka 1. ovoga članka se u postupku pred arbitražom, sudom ili drugim državnim tijelom mogu upotrijebiti u dokazne svrhe samo:
- pod uvjetima i u opsegu koji zahtijeva zakon, ako je to nužno zbog zaštite javnog poretka Republike Hrvatske, ili
 - ako je to potrebno za provedbu ili ovrhu nagodbe.
- (5) Osobe koje postupe suprotno stavcima 1. i 2. ovoga članka odgovorne su za štetu koju time prouzroče.
- (6) Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka primjenjuju se bez obzira na to je li arbitražni, sudski ili drugi postupak povezan sa sporom glede kojeg se vodila ili se vodi medijacija.
- (7) Osim u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, dokazi koji su inače dopušteni u arbitražnom, sudskom ili drugom postupku, neće biti nedopušteni samo zato jer su bili upotrijebljeni u medijaciji.

Nespojivost funkcije medijatora

Članak 23.

- (1) Ako se stranke nisu drugačije sporazumjele, medijator ne može biti sudac ili arbitar u sporu koji je bio ili jest predmet medijacije, ili u nekom drugom sporu koji je proizašao iz toga pravnog odnosa ili je povezan s njim.
- (2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, stranke mogu ovlastiti medijatora da kao arbitar donese pravorijek na temelju nagodbe.

Učinak na zastarne rokove i rokove za podnošenje tužbe

Članak 24.

- (1) Stranke koje su u skladu s ovim Zakonom izabrale medijaciju radi pokušaja mirnog rješavanja spora ne gube zbog toga mogućnost pokretanja sudskog, arbitražnog ili drugog postupka zbog proteka zastarnog ili prekluzivnog roka.
- (2) Zastara ne teče za vrijeme trajanja medijacije.
- (3) Ako je posebnim propisom određen rok za podnošenje tužbe, taj rok ne teče dok medijacija traje.

Odnos medijacije i drugih postupaka o istom predmetu spora

Članak 25.

Ako su se stranke sporazumjele o provođenju medijacije i izrijekom se obvezale da tijekom točno određenog razdoblja ili do nastupanja točno određenog uvjeta neće pokretati ili nastavljati sudske, arbitražne ili druge postupke, takav sporazum ima obvezujući učinak. U tom slučaju, sud, arbitri ili druga tijela kod kojih se pokrene postupak o istom predmetu spora, odbacit će na zahtjev druge stranke tužbu ili drugi podnesak kojim se postupak pokreće ili nastavlja.

Troškovi

Članak 26.

(1) Ako se stranke nisu drugačije sporazumjele, svaka stranka snosi svoje troškove, a troškove medijacije i informativnog sastanka o medijaciji stranke snose na jednake dijelove, odnosno u skladu s posebnim zakonom ili pravilima institucija za medijaciju.

(2) Troškovi informativnog sastanka o medijaciji i medijacije koja nije dovršena sklapanjem nagodbe, ulaze u parnične troškove.

Medijacija u prekograničnim sporovima

Članak 27.

(1) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i u prekograničnim sporovima u građanskim i trgovačkim predmetima.

(2) Prekograničnim sporovima u smislu ovoga Zakona ne smatraju se porezni, carinski ili upravni sporovi ili oni sporovi koji se odnose na odgovornost države za radnje ili propuste u vršenju vlasti.

(3) Prekogranični spor u smislu ovoga Zakona je spor u kojem jedna od stranaka ima prebivalište ili uobičajeno boravište u državi članici Europske unije (dalje u tekstu: državi članici), a u kojoj ga druga stranka nema na dan:

- kad su se stranke sporazumjele o korištenju medijacije nakon što je došlo do spora
- kad je sud odredio medijaciju
- kad je po nacionalnom pravu nastala obveza primjene medijacije
- kad je sud kojemu je podnesena tužba uputio stranke na medijaciju.

(4) Iznimno, u svrhu primjene članaka 21. i 24. ovoga Zakona, prekogranični spor je i onaj spor u kojem je sudski ili arbitražni postupak između stranaka započet u državi članici u kojoj stranke nisu imale prebivalište ili uobičajeno boravište na dan na koji upućuju prva tri podstavka iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Odredbe o prekograničnom sporu neće se primjenjivati u odnosu na Kraljevinu Dansku.

(6) Prebivalište, odnosno boravište određuje se u skladu s odredbama Poglavlja 5. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena) (SL L 351, 20. 12. 2012.).

Ovrha nagodbe postignute medijacijom izvan Republike Hrvatske

Članak 28.

(1) Ako država članica u skladu sa svojim propisima osigurava mogućnost strankama, ili jednoj od njih uz izričiti pristanak druge stranke, da se sadržaj pisane nagodbe postignute medijacijom u prekograničnom sporu utvrdi ovršnim, sud u Republici Hrvatskoj će priznati i ovršiti takvu nagodbu.

(2) Ako je sadržaj nagodbe u državi članici unesen u neku drugu ovršnu ispravu tako što ga je sud ili drugo nadležno tijelo potvrdilo presudom, odlukom, arbitražnim pravorijekom ili drugom ovršnom ispravom u skladu s pravom države članice u kojoj je podnesen zahtjev, na priznanje i ovrhu te ovršne isprave primjenjuju se pravila mjerodavna za priznanje i ovrhu tih isprava.

(3) O zahtjevu za priznanje i o prijedlogu za određivanje ovrhe nagodbe iz stavka 1. ovoga članka u predmetima iz stvarne nadležnosti trgovačkih sudova nadležan je Trgovački sud u Zagrebu, a u ostalim predmetima Županijski sud u Zagrebu.

(4) Sud iz stavka 3. ovoga članka odbit će ovrhu na temelju nagodbe sklopljene u sporu s međunarodnim obilježjem ako ovršenik dokaže:

- da stranka u postupku nije bila sposobna zaključiti sporazum o medijaciji i biti stranka u sporu ili da stranka nije bila uredno zastupana
- da sporazum o medijaciji nije uopće bio sklopljen ili da nije valjan u skladu s pravom koje su stranke odabrale, odnosno pravom druge države koje je mjerodavno prema pravilima međunarodnog privatnog prava
- da nagodba nije obvezujuća ili nije konačna, odnosno da je naknadno izmijenjena
- da su obveze iz nagodbe već izvršene, odnosno da je činidba preuzeta nagodbom neizvršiva ili nemoguća
- da je ovrha suprotna samim uvjetima nagodbe
- da je medijator koji je pomogao strankama sklopiti nagodbu grubo prekršio načela i međunarodno prihvaćene standarde iz članka 8. ovoga Zakona, a to je moglo utjecati na sadržaj nagodbe.

(5) Sud iz stavka 3. ovoga članka po službenoj će dužnosti odbiti ovrhu inozemne nagodbe ako utvrdi:

- da spor prema odredbama ovoga Zakona ne može biti riješen u medijaciji,
- da je nagodba u suprotnosti s javnim poretkom Republike Hrvatske.

DIO TREĆI

NADZOR

Upravni nadzor

Članak 29.

Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

DIO ČETVRTI
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Postupci u tijeku

Članak 30.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11.).

Donošenje podzakonskih akata

Članak 31.

(1) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će pravilnike iz članka 7. stavka 9. i članka 8. stavka 6. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će rješenje iz članka 6. stavka 6. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Prestanak važenja Zakona

Članak 32.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11.).

Stupanje na snagu

Članak 33.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim odredbi članaka 7. i 8., članka 9. stavka 3. i 4., članka 10. stavaka 3. te članka 19. stavka 2. ovoga Zakona, koje stupaju na snagu početkom rada Centra za mirno rješavanje sporova.

II. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Mirenje kao način rješavanja sporova prvi puta je regulirano u hrvatskom zakonodavstvu posebnim propisom – Zakonom o mirenju („Narodne novine“, broj 163/03.), koji je stupio na snagu 24. listopada 2003. te je nakon toga 2009. izmijenjen. Početkom 2011. donesen je novi Zakon o mirenju („Narodne novine“, broj 18/11.; dalje u tekstu: ZM), koji je u cijelosti stupio na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Zakonski okvir mirenja u Republici Hrvatskoj obuhvaća opći zakonski okvir i to ZM te Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14., 70/19., 80/22. i 114/22.).

Pored općeg zakonskog okvira, postoji poseban zakonski okvir mirenja, a neki od propisa koji su obuhvaćeni su Obiteljski zakon („Narodne novine“, broj 103/15. i 98/19.), Zakon o radu („Narodne novine“, broj 93/14., 127/17. i 98/19.), Zakon o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19.), Zakon o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 19/22.), Zakon o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“, broj 75/09., 112/1., 143/13., 147/13., 9/15., 78/15., 102/15. i 56/16), Zakon o kreditnim institucijama („Narodne novine“, broj 159/13., 19/15., 102/15., 15/18., 70/19., 47/20. i 146/20.), Stečajni zakon („Narodne novine“, broj 71/15., 104/17. i 36/22.).

Važeći ZM uređuje mirenje u građanskim, trgovačkim, radnim i drugim sporovima, i to u odnosu na prava kojima stranke mogu slobodno raspolagati, uz mogućnost proširenja primjene na druge sporove, ako to odgovara prirodi pravnog odnosa iz kojeg proizlazi spor i ako posebnim zakonom za te sporove nisu propisana drugačija pravila.

Cilj ZM-a je olakšati pristup mirenju, osigurati raspoloživost mirenja, jačati svijest o mirenju kroz poticanje primjene mirenja te osigurati uravnotežen odnos između mirenja i sudskog postupka.

Nadalje, u odnosu na strukturu mirenja prema sadašnjem uređenju, mirenje može biti sudsko mirenje i mirenje izvan suda.

Mirenje izvan suda provodi se pred institucijama za mirenje, a neke od njih su centri za mirenje pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, Hrvatskoj odvjetničkoj komori, Hrvatskoj obrtničkoj komori, Hrvatskoj udruzi za medijaciju i dr.

Također, ZM izmiritelje određuje kao osobe koje na temelju sporazuma stranaka provode postupak mirenja dok im je Pravilnikom o registru izmiritelja i standardima za akreditiranje institucija za mirenje i izmiritelja („Narodne novine“, broj 59/11.; dalje u tekstu: Pravilnik) omogućen upis u Registar izmiritelja, koji upis je dobrovoljan. Izmiritelj koji je stekao certifikat od akreditirane institucije na temelju osnovne obuke za izmiritelje i upisao se u Registar izmiritelja predstavlja se u pravnom prometu kao registrirani izmiritelj.

Unatoč dosadašnjim zakonodavnim intervencijama, ali i ostalim aktivnostima u svrhu promoviranja mirenja, učinci razvoja mirenja u Republici Hrvatskoj nisu u potpunosti zadovoljavajući. Navedeno iz razloga što i dalje nedostaje faktor povjerenja građana u mogućnost rješavanja spora mirenjem, dok građani i dalje više poklanjaju vjeru odluci suda. Broj sudaca i odvjetnika kao punomoćnika koji su aktivno uključeni u rješavanje sporova

mirenjem je neznatan. Sustav je u određenoj mjeri disperziran (Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike bavi se mirenjem u kolektivnim radnim sporovima te mirenjem u obiteljskim sporovima, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja bavi se mirenjem u potrošačkim sporovima i sl.), a institucije za mirenje nisu ni na koji način povezane, kao što su centri za mirenje pri komorama, udruge koje se bave mirenjem, odnosno izmiritelji pojedinci. Aktivnosti na promociji mirenja sporadične su i nisu u dovoljnoj mjeri praćene medijski zbog čega građani ne razumiju u dovoljnoj mjeri dostupne informacije, dok se izmiritelji, odnosno institucije za mirenje, ne bave profesionalno mirenjem (djelatnost izmiritelja nije regulirana) te nisu dovoljno medijski eksponirani kako bi građani prepoznali mirenje kao primarni način rješavanja sporova.

Razlozi donošenja novog zakona o mirnom rješavanju sporova nalaze se u utvrđenim nedostacima primjene mirenja u praksi. Navedena reforma instituta mirenja kroz normativnu izmjenu provodi se u okviru reforme sudskog postupka, radi povećanja ažurnosti i efikasnosti sudova.

Naime, reforma i jačanje instituta mirenja kroz normativne izmjene predviđena je u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti kojima se osigurava provedba reformske mjere C2.5. R1 – povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava za veće povjerenje građana u dijelu koji se odnosi na reformu instituta mirenja.

U tom smislu, propisuje se osnivanje Centra za mirno rješavanje sporova koji će u cilju ostvarenja svrhe zakona poticati razvoj kulture mirnog rješavanja sporova, dati suglasnost institucijama za mirno rješavanje sporova, dati suglasnost na programe edukacije za pojedine vrste mirnog rješavanja sporova, provoditi samostalno ili u suradnji s ovlaštenim institucijama stručno osposobljavanje i usavršavanje medijatora, voditi Registar medijatora, objavljivati informacije o mirnom rješavanju sporova i drugo.

Nadalje, široko se definira područje mirnog rješavanja sporova (u smislu koji obuhvaća i medijaciju, zakonom uređene pregovore i druge alternativne načine rješavanja sporova) te se osigurava da se Centar za mirno rješavanje sporova može uključiti i u poticanje drugih metoda autonomnog rješavanja sporova.

Nadalje, pokušaj mirnog rješenja spora postaje procesna dužnost stranaka prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete, izuzev postupka radi naknade štete iz radnog odnosa, a izričito se propisuje da troškovi medijacije koja nije dovršena sklapanjem nagodbe, ulaze u parnične troškove.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Odredbom ovoga članka propisuje se područje primjene ovoga Zakona. U stavku 1. propisuju se vrste sporova na koje se primjenjuju odredbe ovoga Zakona. U stavku 2. propisuje se podredna primjena odredbi ovoga Zakona na pitanja koja nisu izričito drukčije uređena u postupcima mirnog rješavanja sporova uređenim posebnim zakonom. U stavku 3. propisuje se područje primjene ovoga Zakona.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose Direktive Europske unije, odnosno uređuje se usklađivanje s pravnim aktima Europske unije.

Uz članak 3.

Odredbama ovoga članka propisuje se svrha ovoga Zakona, kao i što je sve potrebno poduzeti u cilju ostvarenja te svrhe.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuju se definicije pojmova koji se koriste u ovom Zakonu. Određuje se da su strukturirani pregovori svaki oblik međusobnog dogovora stranaka da će pregovarati u cilju mirnog rješavanja spora ali bez medijatora. Zakonom propisan postupak strukturiranih pregovora bio bi primjerice zahtjev za mirno rješavanje spora upućen sukladno čl. 186.a Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19., 80/22. i 114/22.). Također je određeno da se izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisuju se načela koja je potrebno primijeniti prilikom tumačenja odredaba ovoga Zakona.

Uz članak 6.

Odredbama ovoga članka propisuje se djelokrug poslova Centra za mirno rješavanje sporova, način njegovog osnivanja, osnivač, odnosno nositelj osnivačkih prava, načela u skladu s kojima djeluje te način financiranja. Određuje se da se Centar za mirno rješavanje sporova osniva rješenjem.

Uz članak 7.

Stavkom 1. i 2. ovoga članka određuje se pojam institucije za medijaciju te uvjeti za dobivanje suglasnosti, dok se stavkom 3. propisuje uskrata suglasnosti. Stavkom 4. se određuje da Centar o davanju i opozivu suglasnosti odlučuje rješenjem protiv kojeg je dopuštena žalba. Stavkom 5. se određuje tko vodi upisnik izdanih potvrda o provedenoj obuci i evidenciju polaznika obuke. Stavkom 6. određuje se da Centar vodi i na koji način javni upisnik u koji se upisuju institucije za medijaciju. Stavak 7. određuje da će Centar brisati po službenoj dužnosti iz

Registra institucije kojima je opozvana suglasnost. Stavak 8. određuje se da su institucije za medijaciju dužne Centru za mirno rješavanje sporova redovito dostavljati informacije o postupcima mirnog rješavanja spora, njihovu trajanju i ishodu. U stavku 9. određuje se da će način upisa u registar, dostavu informacija od strane institucija za medijaciju, način provođenja obuke i vođenja evidencije o polaznicima propisati pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uz članak 8.

Odredbama ovoga članka propisuje se kada se stječe i gubi svojstvo medijatora, uvjeti za upis u Registar medijatora i pretpostavke za brisanje iz Registra medijatora, obveze registriranih medijatora, kao i da će način upisa i brisanja iz Registra medijatora i njegova vođenja propisati pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uz članak 9.

Stavkom 1. ovoga članka propisuje se dužnost stranke da prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete, izuzev postupka radi naknade štete iz radnog odnosa, pokuša riješiti spor mirnim putem. S obzirom na posebnu prirodu radnih sporova i hitnost postupka te međusobnu upućenost stranka jednih na druge u tim postupcima stranke nisu dužne prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete iz radnog odnosa pokušati spor riješiti mirnim putem jer nije opravdano očekivati da će propisivanjem te dužnosti postići mirno rješenje spora. Također se ukazuje da je Zakonom o radu propisan obvezno provođenje postupka za zaštitu prava radnika osim u slučaju zahtjeva za naknadom štete ili drugog novčanog potraživanja iz radnog odnosa. Stavkom 2. propisuje se način ispunjenja dužnosti stranke iz stavka 1. ovoga članka. Stavkom 2. propisuje se način ispunjenja dužnosti stranke iz stavka 1. ovoga članka. Stavkom 3. propisuju se slučajevima u kojima se stranke u svrhu ispunjavanja dužnosti da pokušaju riješiti spor mirnim putem mogu obratiti Centru za mirno rješavanje sporova radi pomoći te postupanje Centra. U stavku 4. propisuje se da će podatke o adresi iz stavka 3. ovoga članka pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova. U stavku 5. propisuje se slučaj kada jedna stranka može odbiti prijedlog druge stranke za provođenje postupka mirnog rješavanja spora prije pokretanja parničnog postupka. Dakle, stavkom 1. je propisana dužnost svih stranaka u postupku da prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete pokušaju riješiti spor mirnim putem te je stavkom 2. preciznije propisan način na koji će stranka koja inicira pokušaj mirnog rješavanja spora ispuniti svoju dužnost, a stavkom 5. propisano je u kojim slučajevima suprotna stranka može odbiti takav prijedlog. U stavku 6. propisuju se iznimke od dužnosti stranaka da pokušaju riješiti spor mirnim putem, kako bi se postupci mirnog rješavanja spora provodili samo kada je to svrhovito.

Uz članak 10.

Stavkom 1. ovoga članka propisuje se postupanje suda kada utvrdi da stranke nisu pokušale spor riješiti mirnim putem uoči pokretanja parničnog ili drugog postupka, a da za to ne postoji opravdan razlog. Sud će uputiti stranke da sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji pred točno određenom institucijom za medijaciju samo ako su stranke izabrale tu instituciju ili medijatora. Ako stranke nisu izabrale instituciju za medijaciju ili medijatora koji će sudjelovati na informativnom sastanku o medijaciji, sud će upoznati stranke s mogućnosti izbora medijatora i institucije za medijaciju kao i mogućnosti obraćanja Centru u svrhu pomoći strankama pri izboru. U stavku 2. propisuje se dužnost stranaka upućenih na informativni

sastanak o medijaciji, kao i dužnosti medijatora u vezi s informativnim sastankom. Svrha prvog informativnog sastanka je potaknuti stranke na komunikaciju do koje nije došlo spontano uoči pokretanja postupka, potaknuti ih na mirno rješenje spora i sudjelovanje u medijaciji te suziti sporna pitanja o kojima će trebati odlučiti u parničnom postupku ako pokušaj mirnog rješenja spora bude neuspješan. Stavkom 3. propisuje se obvezu medijatora da obavijesti Centar o održanom informativnom sastanku o medijaciji na koji su stranke bile upućene i prihvaćanju ili neprihvaćanju medijacije. Stavkom 4. propisuje se rok u kojem u mora biti okončana medijacija po uputi suda te obveza medijatora da obavijesti sud i Centar o načinu dovršetka medijacije. U stavku 5. propisuje se ovlast suda pred kojim je u tijeku parnični ili drugi postupak da na ročištu ili izvan ročišta tijekom cijelog postupka rješenjem uputi stranke da u određenom roku pokrenu postupak medijacije ili poduzmu drugu radnju radi mirnog rješavanja spora. U stavku 6. propisuje se da se na informativni sastanak o medijaciji na odgovarajući način primjenjuju pojedine odredbe glave IV. ovoga Zakona o medijaciji.

Uz članak 11.

Ovom odredbom propisuju se osnove za provođenje strukturiranih pregovora, kao i pravni učinak nagodbe sklopljene kao rezultat strukturiranih pregovora.

Uz članak 12.

Ovim člankom propisuje se da se medijacija može provesti neovisno o tome vodi li se o predmetu spora sudski, arbitražni ili drugi postupak, odnosno bez obzira je li spor tek nastao ili je već iznesen pred neko drugo nadležno tijelo, s obzirom na to da tijekom drugog postupka nije procesna zapreka za pokretanje i uspješno vođenje medijacije, koja će u pravilu dovesti i do okončanja svih drugih već pokrenutih postupaka.

Uz članak 13.

Odredbama ovoga članka propisuje se pojam i sadržaj sporazuma o medijaciji, određuje se početak medijacije, sklapanje sporazuma o medijaciji, kao i kada će se smatrati da je prijedlog stranke za medijaciju odbijen, odnosno kada će se postupak medijacije smatrati okončanim.

Uz članak 14.

Ovom odredbom propisuje se način imenovanja medijatora, odnosno tko i kako može izabrati medijatora, broj medijatora te mogućnost da se obavi supstitucijsko imenovanje od strane treće osobe ili tijela.

Uz članak 15.

Ovom odredbom propisuju se obveze medijatora u postupku medijacije.

Uz članak 16.

Ovom odredbom propisuje se način provođenja medijacije pri čemu se naglašava autonomnost i dispozitivnost, a bez obzira na način provođenja medijacije o kojem su se stranke sporazumjele, medijator mora zadržati pravičan i jednak odnos prema strankama pri vođenju postupka.

Uz članak 17.

Ovim člankom propisana je mogućnost i načini održavanja sastanaka medijatora i stranaka.

Uz članak 18.

Ovom odredbom propisuje se pravo medijatora da predlaže nagodbu.

Uz članak 19.

Ovom odredbom precizirana određuje se dovršetak medijacije. Navedeno je precizirano zbog utjecaja na eventualne zastarne i prekluzivne rokove te sprječavanje mogućih zlouporaba. Pravila odgovaraju standardnim rješenjima te potiču djelotvorno provođenje postupka. Određeno je kako će medijator obavijestiti Centar o načinu dovršetka medijacije i trajanju postupka, kako bi Centar mogao obavljati svoju funkciju statističkog praćenja uspješnosti postupaka medijacije.

Uz članak 20.

Ovim člankom je reguliran učinak nagodbe sklopljene u postupku medijacije odnosno propisani su uvjeti pod kojima se sklopljena nagodba može izvršiti. Propisano je da nagodba djeluje između stranaka i stvara obveze koje su stranke dužne pravodobno izvršiti te da medijacijska nagodba ima svojstvo ovršnog naslova koji se može neposredno izvršiti ako sadrži izjavu obveznika o neposrednom dopuštenju ovrhe (klauzulu ovršnosti).

Uz članak 21.

Ovom odredbom je regulirano jedno od temeljnih načela postupka mirnog rješavanja sporova, a to je povjerljivost. Sve osobe koje su sudjelovale u postupku dužne su čuvati kao tajnu sve informacije koje se odnose na postupak uz rijetke iznimke koje proizlaze iz obveze poštivanja prisilnih propisa ili ako je to nužno radi provedbe ili ovrhe sklopljene nagodbe.

Uz članak 22.

Ovim člankom se propisuje nemogućnost prisile svjedočenja u arbitražnom, sudskom ili drugom postupku medijatora i osoba koje su sudjelovale u postupku mirnog rješavanja spora, a vezano za informacije i podatke koje proizlaze iz postupka ili su s njim povezane. Također su propisana i pravila kojima se određuje postupanje tijela pred kojima, suprotno obvezi povjerljivosti, budu predloženi ili izneseni dokazi koji se odnose na zaštićene informacije i podatke iz postupka. I ova je zakonska norma temeljena na međunarodnim standardima medijacije, a od vitalne je važnosti za osiguranje poticajne atmosfere u postupku medijacije za čiju je djelotvornost važno uvjerenje stranaka da se informacije i prijedlozi izneseni u povjerljivom razgovoru s medijatorom i pregovorima u sklopu postupka neće zlorabiti u eventualnim kasnijim postupcima.

Uz članak 23.

Ovom odredbom određeno je da medijator ne može biti sudac ili arbitar u sporu koji je bio ili je predmet postupka medijacije ili u nekom drugom sporu koji je proizašao iz toga pravnog odnosa ili je u vezi s njim. Međutim, dozvoljeno je da stranke koje su počele postupak medijacije naknadno ovlaste medijatora da kao arbitar u skladu s odredbama Zakona o arbitraži („Narodne novine“, broj 88/01.) donese pravorijek na temelju nagodbe.

Uz članak 24.

Ovom odredbom određeno je da stranke koje su izabrale mirenje radi pokušaja rješavanja spora ne smiju izgubiti mogućnost pokretanja sudskog, arbitražnog ili drugog postupka zbog proteka

zastarnog ili prekluzivnog roka. Pokretanjem postupka medijacije dolazi do zastoja zastare te ne teče rok za podnošenje tužbe ako je određen posebnim propisom. Hoće li ti rokovi nastaviti teći, ovisit će o ishodu medijacije.

Uz članak 25.

Ovom odredbom je propisan obvezujući učinak sporazuma o medijaciji, pod uvjetom da su se stranke sporazumjele o provođenju mirenja i obvezale da tijekom određenog vremenskog razdoblja neće pokretati ili nastavljati sudske, arbitražne ili druge postupke. Takvi sporazumi obvezuju sud i druga tijela, te su propisane pravne posljedice u slučaju kršenja preuzetih obveza.

Uz članak 26.

Ovom odredbom reguliran je način snošenja troškova, odnosno propisano je da ako se stranke nisu drugačije sporazumjele, svaka stranka snosi svoje troškove, a troškove postupka medijacije i informativnog sastanka o medijaciji stranke snose na jednake dijelove, odnosno u skladu s posebnim zakonom ili pravilima institucija za medijaciju. Također se propisuje da troškovi informativnog sastanka o medijaciji i medijacije koja nije dovršena sklapanjem nagodbe ulaze u parnične troškove u slučaju da se nakon dovršetka postupka medijacije pokrene parnični postupak ili ako stranke koje su upućene na informativni sastanak o medijaciji ne pristanu na medijaciju i ne sklope nagodbu u tom postupku. Sud će odlučujući o trošku primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku. Na taj način su troškovi neuspješno provedene medijacije preneseni u troškove sudskog postupka kako bi se potaknulo stranke na mirno rješavanje sporova bez vođenja sudskog postupka.

Uz članak 27.

Odredbom ovoga članka određuje se primjena zakona i u prekograničnim sporovima u građanskim i trgovačkim predmetima, propisuje što se u smislu ovoga Zakona smatra prekograničnim sporom, uz propisivanje da se odredbe o prekograničnom sporu neće primjenjivati u odnosu na Kraljevinu Dansku, a ujedno propisuje podredna primjena Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena) (SL L 351, 20. 12. 2012.) za potrebe određivanja prebivališta, odnosno boravišta.

Uz članak 28.

Ovom odredbom propisana je primjena ovoga Zakona u prekograničnim sporovima u građanskim i trgovačkim sporovima, pravila o priznanju strane medijacijske nagodbe i ovrhe iste.

Uz članak 29.

Ovim člankom propisano je da Ministarstvo provodi upravni nadzor nad radom Centra.

Uz članak 30.

Ovim člankom propisano je da će se postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršiti primjenom odredbi Zakona o mirenju.

Uz članak 31.

Ovom odredbom je propisan rok za donošenje rješenja o osnivanju Centra te pravilnika.

Uz članak 32.

Ova odredba propisuje da stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o mirenju.

Uz članak 33.

Ovim člankom se propisuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva potrebna za provedbu ovog Zakona osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. i projekcijama za 2024. i 2025. godinu u okviru razdjela 109 - Ministarstvo pravosuđa i uprave u okviru redovnog poslovanja pravosudnih tijela. Očekivani početak rada Centra za mirno rješavanje sporova kao javne ustanove i tri podružnice je lipanj 2023. Procijenjeni troškovi za ukupno 16 izvršitelja (10 u središnjici, 6 u podružnicama) za 6 mjeseci 2023. za rashode za zaposlene iznose 166.673 eura, a za materijalne rashode 39.784 eura (računala i računalna oprema, uredski namještaj, rashodi za materijal i energiju, uredski materijal). Rashodi za zaposlene za 2024. i 2025. procjenjuju se u iznosu od 285.726 eura, a materijalni rashodi u iznosu od 29.800 € godišnje. Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

U Hrvatskom saboru nakon rasprave o Prijedlogu zakona o mirnom rješavanju sporova, na sjednici održanoj 21. travnja 2023. godine donesen je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog te se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona o mirnom rješavanju sporova. Razlike između rješenja koja se predlažu Konačnim prijedlogom zakona o mirnom rješavanju sporova u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona su manje jezične i nomotehničke izmjene kojima su u cijelosti usvojene primjedbe Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora u člancima 4., 9., 13., 14., 20., 21. i 22.

Usvojen je prijedlog zastupnice Vesna Nađ nomotehničke izmjene u članku 7.

Osim toga, radi pravne sigurnosti, izmijenjen je članak 1. na način da je jasnije definirano na koje postupke se primjenjuje ovaj Zakon te je izostavljen dio teksta o drugim osobama koje provode postupak mirnog rješavanja spora u članku 3. stavku 4. obzirom da je suvišan. U članku 8. propisane su odredbe o brisanju medijatora iz Registra. S obzirom na posebnu prirodu radnih sporova i hitnost postupka te međusobnu upućenost stranka jednih na druge u tim postupcima izmijenjen je članak 9. stavak 1. na način da stranke nisu dužne prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete iz radnog odnosa pokušati spor riješiti mirnim putem jer nije opravdano očekivati da će propisivanje te dužnosti postići mirno rješenje spora. Nadalje, u

članku 9. dodana je odredba kojom je određeno da Centar pribavlja podatke o adresi stranke od Ministarstva unutarnjih poslova. U članku 10. stavku 3. propisana je obveza medijatora da obavijesti Centar i sud o načinu dovršetka medijacije.

Nadalje, izvršeni su jezični i nomotehnički ispravci u odredbi članka 6., 10., 11., 19., 31. i 33.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora iznijeti su sljedeći prijedlozi u odnosu na sadržaj i tekst Prijedloga zakona.

Prijedlog zastupnika Davora Dretara ispred Kluba zastupnika Domovinskog pokreta da se u članku 6. stavku 1. doda alineja vezano uz informiranje javnosti gdje se mogu obratiti vezano za postupak medijacije ne prihvaća se jer informiranje javnosti je već predviđeno člankom 6. zakona. Također nije prihvaćen prijedlog da se u članku 19. stavku 1. doda alineja kojom se određuje krajnji rok za dovršetak medijacije od 3 godine je predloženi rok neprimjereno dug. Nadalje nije prihvaćen prijedlog da se u prijelaznim i završnim odredbama propiše statistička izvješća na bazi 2 godine jer se sukladno nomotehničkim pravilima prijelaznim i završnim odredbama ne iznose statistički podaci već je člankom 6. propisana obveza Centara da sustavno prikuplja podatke o postupcima mirnog rješavanja sporova.

Zastupnica Urša Raukar Gamulin ispred Kluba zastupnika zeleno – lijevog bloka smatra da formalizacija medijacije nije dobar smjer, odnosno da alternativno rješavanje sporova nema smisla ako nema pune dobrovoljnosti između stranka. Protivi se obveznom pokretanju postupka medijacije u postupcima naknade štete te navodi da od članica EU takvu obvezu ima samo Italija. Također navodi kako se prekid zastare mora jasno propisati za sve vrste alternativnog rješavanja sporova. U tom smislu predlaže motivirati građane na medijaciju uz omogućavanje lako dostupnih informacija o samom postupku medijacije. Prijedlog nije prihvaćen jer se zakonskim prijedlogom ne negira dobrovoljnost medijacije niti se negira potreba za informiranjem javnosti o prednostima mirenja. Dužnost pokušaja mirnog rješavanja sporova prije pokretanja parnice radi naknade štete ne sprječava stranke u ostvarivanju prava na pristup sudu, jer sud neće odbaciti tužbu ako stranke nisu pokušale mirno riješiti spor prije pokretanja parnice. Centar će u cilju ostvarenja svrhe zakona poticati razvoj kulture mirnog rješavanja sporova te objavljivati informacije o mirnom rješavanju sporova. Nacrtom je jasno propisano da zastara ne teče za vrijeme trajanja medijacije. Ukoliko bi se propisalo da pokretanje drugih neformalnih postupaka mirnog rješavanja sporova utječe na zastaru bilo bi izrazito teško dokazati trenutak zastoja i nastavaka tijekom zastare. Naime, zakonom je jasno propisan trenutak početka i dovršetka medijacije koji utječu na tijek zastare.